

ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕЧНОЇ ПРАЦІ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРИКЛАДНА І ТЕХНІЧНА ТВОРЧІСТЬ»

*Кудря О. В.
м. Полтава*

Анотація. У статті аналізуються особливості формування у студентів культури безпечної праці у процесі вивчення навчальної дисципліни «Прикладна і технічна творчість». Розглянуто особливості дотримання правил безпечної праці при виготовленні макетів і моделей технічних об'єктів.

Ключові слова: трудове навчання, прикладна і технічна творчість, техніка безпеки, макети і моделі технічних об'єктів.

Навчальна дисципліна «Прикладна і технічна творчість» займає важливе місце у структурно-логічній схемі підготовки фахівця за освітнім ступенем «бакалавр», базується на знаннях, уміннях та навичках з таких навчальних дисциплін, як «Технологічний практикум», «Креслення», «Основи сучасного виробництва».

Дана навчальна дисципліна «Прикладна і технічна творчість» спрямована на ознайомлення студентів з основними етапами і напрямками розвитку змісту прикладної і технічної творчості, видами і формами позакласної роботи, методами організації роботи з учнями з прикладної і технічної творчості; формування у студентів політехнічних знань, технологічних умінь і навичок, необхідних для керівництва прикладною та технічною творчістю учнів, сприяння становленню професійної компетенції майбутнього учителя.

Організуючи роботу студентів з прикладної та технічної творчості потрібно враховувати специфіку цих занять, сприяти формуванню у них культури безпечної праці. Це є важливим завданням, оскільки майбутні учителі у своїй професійній діяльності мають не лише досягати поставлених завдань із розвитку творчих здібностей школярів у сфері технічного моделювання, але і контролювати та навчати учнів безпечним прийомом праці із дотриманням правил безпеки.

Проблематика питання техніки безпеки на уроках трудового навчання та технологій розглядається у працях багатьох науковців (І. Волощук, О. Бокшиц В. Поляков, В. Сидоренко, Н. Щетина, Д. Тхоржевський та інші). Питання безпеки праці під час трудового навчання школярів висвітлюється у працях Л. Гриценко, І. Савенка, Є. Кулика, В. Титаренко, А. Цини.

Під технічною творчістю розуміють цілеспрямований процес навчання і розвитку творчих здібностей студентів у результаті створення матеріальних технічних об'єктів з ознаками корисності і новизни [1; 2]. У процесі опанування навчальної дисципліни «Прикладна і технічна творчість» студенти опановують технології виготовлення макетів і моделей технічних об'єктів.

Специфіка виготовлення об'ємних макетів і моделей технічних об'єктів ґрунтується на наступних механізмах. Об'ємному моделюванню передують різні шляхи і способи розвитку образного мислення. Серед них формування умінь порівнювати навколишні предмети з геометричними формами; розчленовування об'єктів на частини і зіставлення їх з геометричними фігурами і тілами; відтворення по пам'яті образ об'єкта; уявлення образу об'єкта, який передбачається виготовити за власним задумом; зображення його на площині шляхом створення силуету з геометричних фігур; створення матеріального образу об'єкта з плоских деталей.

Об'ємні макети і моделі є більш довершеними образами технічних об'єктів. Їх виготовлення – це наступна по складності стадія в роботі з технічного моделювання. Саме об'ємним моделюванням школярі займаються у школі на уроках трудового навчання. Опанування студентами навчальної дисципліни «Прикладна і технічна творчість» спрямоване на усвідомлення ними змісту діяльності школярів та особливостей організації початкового процесу із технічного моделювання.

Роботу студентів із виготовлення об'ємних макетів і моделей технічних об'єктів доцільно розпочинати з використання готових форм. Так, паперова тара досить часто має в своїй основі форму геометричних тіл. Маніпулюючи ними, можна виготовити найрізноманітніші макети і моделі технічних об'єктів. В процесі виготовлення моделей технічних об'єктів як з готових форм, так і з розгорток простих та складних геометричних тіл студенти усвідомлюють, що форму майже будь-якого технічного об'єкта можна звести до сукупності геометричних тіл. І що, володіючи способами виготовлення розгорток простих та складних геометричних тіл, можна майже будь-який власний задум втілити в реальну саморобку.

Навчання студентів виготовленню діючих моделей технічних об'єктів відбувається на основі використання безпечних технологій. Увагу студентів зосереджують на правилах безпечної праці, вчать аналізувати і переносити конкретні ситуації з використання безпечних прийомів праці у майбутню трудову діяльність із навчання школярів технічній творчості.

Очікувані результати навчання з дисципліни «Прикладна і технічна творчість» є наступні: студент володіє теоретичними знаннями з прикладної і технічної творчості; уміє користуватися інструментами, пристосуваннями, обладнанням з дотримання правил безпеки; обґрунтовує вибір конструкційних матеріалів для виготовлення виробів; уміє виконувати операції з обробки різних конструкційних матеріалів відповідно до технологічних вимог; планує свою роботу, використовує творчий підхід при розробці проектів та виготовленні виробів.

Таким чином, у процесі вивчення навчальної дисципліни «Прикладна і технічна творчість» одним із важливих питань є формування у студентів культури безпечної праці при роботі із різними конструкційними матеріалами під час виготовлення макетів і моделей технічних об'єктів.

Список використаних джерел:

1. Глебов И.Т. Научно-техническое творчество: учеб. пособие / И.Т. Глебов, В.В. Глухих, И.В. Назаров. – Екатеринбург: УГЛУ, 2002. – 264 с.
2. Чус А. В. Основы технического творчества / А. В. Чус., В. А. Данченко. – К.: Донецк: Высшая школа, 1983. – 181 с.
3. Развитие творческой активности студентов: опыт, проблемы, перспективы / А. П. Дьяков, Г. В. Горченко, А. И. Стеценко и др., науч. ред. В. С. Рахманин. - Воронеж: Изд-во ВГУ, 1991. – 160 с.

РОЛЬ ЖИТТЄВОГО СЕРЕДОВИЩА У БЕЗПЕЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА

*Куш Б. С.
м. Полтава*

Анотація. У статті представлено аналіз педагогічної моделі ефективного формування культури безпеки життєдіяльності майбутніх педагогів.

Ключові слова: безпека життєдіяльності, культура безпеки життєдіяльності, професійна підготовка, етапи формування культури безпеки життєдіяльності студентів, структурні компоненти культури безпеки життєдіяльності.

Безпечна життєдіяльність – це життєдіяльність за законами безпеки (профілактика, мінімізація, подолання, усунення наслідків шкідливих і небезпечних факторів). Культура безпеки особистості як мінімум включає в себе цілий ряд додаткових компонентів – це не тільки безпечна життєдіяльність, але і мотивація, досвід самовдосконалення готовності до безпечної життєдіяльності. Звідси випливає, що поняття «культура безпеки» (особистості) ширше, ніж поняття «безпеки життєдіяльності» людини. Виходить, безпечна життєдіяльність людини – основна складова особистісного втілення культури безпеки.